

OPERA

ŠTÁTNE
DIVADLO
KOŠICE

Francis Poulenc:
Dialogues des Carmélites

~~DIALÓGY~~
~~DIA~~
KARMELITÁNOK

Hlavný reklamný partner

U. S. Steel Košice

Hlavní mediální partneri

Korzár

RÁDIO KE KOŠICE
91.7FM

jemné
MELÓDIE

Partneri opery

CHEESE
Sýry a víno
z celého sveta

Z A J T R A J Š I E
noviny

Štátne divadlo Košice
riaditeľ Peter Himič
a
umelecký šéf opery Karol Kevický
uvádzajú slovenskú premiéru opery

Francis Poulenc

Dialógy karmelitánok

Hudobné naštudovanie: Ondrej Olos
Réžia: Linda Keprtová

Záštitu nad predstavením prevzal

Mons. Bernard Bober

metropolita - arcibiskup košický

1. premiéra 22. marca 2013
2. premiéra 23. marca 2013
Historická budova Štátneho divadla Košice
Sezóna 2012/2013

Francis Poulenc
Dialógy
karmelitánok

Dialogues des Carmélites

opera v 3 dejstvách
podľa hry Georgesa Bernanosa

Hudobné naštudovanie . Musical conception

Ondrej Olos

Réžia . Director Linda Keprtová

Dirigenti . Conductors

Ondrej Olos, Maroš Potokár

Scéna . Scenic designer Linda Keprtová

Kostýmy . Costumes Danica Hanáková

Dramaturgia . Dramaturgy Linda Keprtová

Asistentka réžie . Assistant Director

Viera Hronská

Zbormajster . Choirmaster Lukáš Kozubík

Korepetítori . Rehearsal

Pavol Farkas, Júlia Grejtáková

Inšpicientky . Stage managers

Viera Hronská, Magdaléna Kovalčíková

Šepkárky . Prompters

Dana Gažová, Magdaléna Kovalčíková

Kostýmová výprava pod vedením
Costume setting under leadership of

Danice Hanákovéj

Javisková technika pod vedením
Stage technique under leadership of

Martina Ondrejku

Stavba . Construction Ivan Mikloš

Svetlá . Lighting design Martin Ondrejka

Zvuk . Sound Tomáš Šemrák

Garderóba . Wardrobe supervisor Tünde Bodová

Vlásoky . Wigs Eva Bačová

Rekvizity . Props Oľga Trnčáková

Osoby a obsadenie

Cast of characters

Markíz de la Force

Ludovic KENDI / Marián LUKÁČ

Rytier de la Force

Jaroslav DVORSKÝ / Zsolt VADÁSZ

Blanche de le Force

Lucie KAŠPÁRKOVÁ / Janette ZSIGOVÁ

Madame de Croissy

Adriana HLAVSOVÁ / Jitka ZERHAUOVÁ

Sestra Constance zo St.Denis

Michaela VÁRADY

Matka Mária de l'Incarnation

Denisa HAMAROVÁ / Lucie HILSCEROVÁ

Madame Lidoine

Tatiana PALOVČÍKOVÁ - PALÁDIOVÁ

Lívia OBRUČNÍK - VENOSOVÁ

Kaplán

Anton BACULÍK / Róbert SMIŠČÍK

Sestra Mathilde

Lenka ČERMÁKOVÁ

Matka Jeanne

Michela BREGANTIN / Andrea NEMCOVÁ

Prvý komisár

Titusz TÓBISZ

Druhý komisár

Marek GURBAL'

Žalárnik

Marek GURBAL'

Dôstojník

Štefan HUNDŽA

M. Javelinot

József HAVASI

Thierry

Pavol SPIŠSKÝ

Ženský hlas v zákulisí

Barbara IŠKY

Karmelitánky

Soprán Alena FIALEKOVÁ, Anna HORKELOVÁ,
Michaela KUCHTOVÁ, Dana LAŠŠÁKOVÁ,
Dana MLYNÁROVÁ, Eva NOVÁKOVÁ,
Miroslava RENDEKOVÁ, Jana TROJÁKOVÁ

Alt Mária JAKABOVÁ, Zuzana ORLOVSKÁ,
Svetlana TOMOVÁ, Iveta VLADYKOVÁ

Lúd

Soprán Soňa MIHÁLIKOVÁ, Barbara IŠKY,
Janka NOVÁKOVÁ, Silvia PASNIŠINOVÁ,
Alžbeta SMOLINKOVÁ, Sidónia SZABÓVÁ

Alt Júlia AČAIOVÁ, Lucia BUJŇÁKOVÁ,
Karla GREJTÁKOVÁ, Mária JAKABOVÁ,
Janka RAJŇÁKOVÁ, Barbora SOPKOVÁ

Tenor Tomáš BELIČÁK, Jozef DZURO, Marek HAŠČÁK,
Dušan PÁSZTOR, Pavol SPIŠSKÝ,
Miroslav SÝKORA, Titusz TÓBISZ

Bas Ivan BARLA, Michal DEMETER, Štefan HUNDŽA,
Juraj HINGIS, Slavomír KLEMPÁR,
Peter RAŠI, Ján TÓTH

Balet

Beáta ALBERTOVÁ, Simona BABUŠÍKOVÁ,
Klaudia BRANDOBUBUROVÁ, Soňa ČURNEKOVÁ,
Martina HAŽINČÁKOVÁ, Michaela HRUBIZNOVÁ,
Lucia LAPŠANSKÁ, Jana MÄSIAROVÁ,
Mariana ROHALOVÁ, Zuzana ROMÁNOVÁ,
Veronika VARGOVČÁKOVÁ

Deti

Lucia - Fanni BERTOVÁ, Adam ČABRÁK, Barbora DIŇOVÁ,
Stanislava DŽUBÁKOVÁ, Vanessa HRABOVÁ,
Krisztína PALLÉR, Matej RENDOŠ,
Dorotka SALZEROVÁ, Erzsébet SZABÓ, Zsófia SZABÓ

Orchester opery ŠD Košice

Koncertní majstri

Jozef BIKÁR, Peter MICHÁLIK

I.husle

Milan KYJOVSKÝ (zástupca koncertného mastra)
Peter TAKÁČ, František LUKÁČ, Eva PIVOVARNÍKOVÁ,
Eduard PLACHETKA, Henrieta SAMSELYOVÁ,
Peter BOROŠ, Jana KRAJČIOVÁ

II.husle

Ernest LATZKO (vedúci skupiny),
Koloman VÁRADY (zástupca vedúceho skupiny)
Viktor LATZKO, Iveta VILKOVÁ, Jana KARPATOVÁ,
Viktor LATZKO

Violy

Peter OLEJÁR (vedúci skupiny)
Tomáš RENDEK (zástupca vedúceho skupiny)
Natália TOMYCH, Zuzana DZUREDOVÁ, Michal HOLENDÁ

Violončelá

Peter DZUBAY (koncertný majster)
Ladislav GURBAL (zástupca koncertného mastra)
Ľubomír KRISTAN, Katarína MRÁZOVÁ

Kontrabasy

Slavomír KADUK (vedúci skupiny), Václav MRÁZ

Flauty

Kristína KOLLÁROVÁ (1.flauta)
Lýdia ORGOVÁNOVÁ (2.flauta), Františka ŠIRILLOVÁ (pikola)

Hoboje

Jana DZUBAYOVÁ (1.hoboj)
Eva BÁLINTOVÁ (2.hoboj), Jana LEŠKOVÁ (anglický roh)

Klarinety

Henrich KRISTMANN (1.klarinet)
Michal VOZNÍK (2.klarinet), Martin ČERVENÁK (basklarinet)

Fagoty

Mikuláš CSOMOS (1.fagot)
Ján SAMSELY (2.fagot)
Andryi KHOLOD (3.fagot, kontrafagot)

Lesné rohy

Lukáš MRÁZ (1.horna), Peter GOMBÍK (2.horna)
Tina Gojkovič (3.horna), Ivan Ďurica (4.horna)

Trúbky

Oleksander SAMBORSKYI (1.trúbka)
Peter SLÁVIK (2.trúbka), Peter KUNDRACIK (3.trúbka)
Lukáš Fülöp (3.trúbka)

Trombóny

Martin TUJVEL (1.trombón)
Pavel NOVÁK (2.trombón), Peter SAVČÁK (3.trombón)
Stanislav HREHA (3.trombón)

Tuba

Pavol CEBÁK

Harfa

Mária TUJVELOVÁ

Bicie nástroje

Ladislav VASILŇÁK (tympány) Rastislav PISTRÁK,
Jirko MAJER, Ivan ZELKO, Martin JANOČKO

Klavír

Pavol FARKAS

Celesta

Júlia GREJTÁKOVÁ

Ondrej Olos, dirigent

Ondrej Olos, rodák z Hubovej, absolvoval konzervatórium v Žiline, kde bol už v priebehu štúdia asistentom dirigenta symfonického orchestra konzervatória a Janáčkovú akadémiu múzických umení v Brne.

V súčasnosti pôsobí ako dirigent a asistent dirigenta opery Národného divadla v Brne, kde sa podieľal na tituloch ako sú *Eugen Onegin*, *Macbeth*, *Príhody líšky Bystroušky*, *Netopier*, *Lekárnik*, či *Rusalka*.

V rámci festivalu Janáček Brno 2008 naštudoval pôvodnú verziu Janáčkovej opery *Jej pastorkyňa*, rovnaký titul potom naštudoval s opernými domami Opera de Rennes, Opera Limoges a Opera de Reims vo Francúzsku. Okrem toho je pravidelným hosťujúcim dirigentom v mnohých českých a slovenských orchestroch, medzi ktoré patria napríklad Symfonický orchester Slovenského rozhlasu v Bratislave, Pražská komorná filharmónia, Janáčkova filharmónia Brno, Moravská filharmónia Olomouc, Filharmónia Bohuslava Martinů Zlín a Štátne divadlo Košice.

Rovnako je vyhľadávaným klaviristom, ktorý sa zameriava na uvádzanie diel predovšetkým súčasných autorov. Je nositeľom ceny Nadácie Leoša Janáčka za rok 2006.

Linda Keprtová, réžia

Linda Keprtová, rodáčka z Českej Třebovej, vyštudovala Janáčkovu akadémiu múzických umení v Brne, odbor dirigovanie zboru a opernej réžie. V roku 2011 absolvovala pracovnú stáž v Göteborg Opera vo Švédsku.

V súčasnosti sa venuje predovšetkým réžii hudobnodramatických diel. Z jej najvýraznejších prác spomeňme napr. *Dona Quichotta* Julesa Masseneta, *Jej pastorkyňu* Leoša Janáčka, *Údolie suchých kostí* Vladimíra Franza, *Roze Máriu* Rudolfa Frimla, či *Coronide* Víta Zouhara. Ako hosť režírovala v Národnom divadle moravskosliezskom v Ostrave, v Slezskom divadle v Opave, či v divadle F. X. Šaldy v Liberci. V rokoch 2011 - 2014 pracovala na pozícii dramaturga opery Štátneho divadla Košice. Je držiteľkou ceny Nadácie Leoša Janáčka za rok 2008.

Danica Hanáková, kostýmová výtvarníčka

Pochádza z umeleckej rodiny, v rokoch 1971 - 1976 študovala na VŠMU v Bratislave, na katedre scénografie a divadelného kostýmu.

Od r. 1976 pracovala v Štátnom divadle Košice ako kostýmová výtvarníčka, neskôr ako vedúca umeleckej prevádzky. Hostovala vo všetkých divadlách na Slovensku. Svoju prácu vo výtvarných návrhoch prezentovala tiež na výstavách v Košiciach, Bratislave, Nitre, Piešťanoch, Prahe, Moskve, Užhorode, Lisabone, Paríži, Budapešti, Suwalkách a Novom Sade, kde získala Zlatú medailu. Z jej realizovaných predstavení menujme napríklad *La Traviatu*, *Aidu*, *Labutie jazero*, *Krútnavu*, *Predanú nevestu*, *Charleyho tetu*, *Zuzankino tajomstvo*, *Španielsku hodinku*, *Figarovu svadbu*, *Carmen a Don José* a mnoho ďalších. Ako externá pedagogička vyučovala na Konzervatóriu v Košiciach.

Venuje sa aj komornej tvorbe, výstavným aktivitám a sporadicky publikačnej činnosti.

Francis Poulenc - spolovice darebák, spolovice mních

Francis Poulenc, významný francúzsky skladateľ, sa narodil 7. januára 1899 v starej historickej štvrti Paríža, v buržoáznej rodine farmaceutického veľkoobchodníka a svoje prvé hudobné vzdelanie získal u svojej matky, vynikajúcej klaviristky.

V štrnástich rokoch začal študovať u netere Cezara Francka a vo svojom štúdiu klavírnej hry neskôr pokračoval u Ricarda Viñesa, vynikajúceho hudobníka a propagátora súčasnej hudby. Ten vytvoril z Poulenca nielen skvelého klaviristu, ale tiež významne ovplyvnil vývoj jeho skladateľského talentu.

V osemnástich rokoch zložil Poulenc svoju prvú skladbu, *Rapsódiu Négre*, pre barytón a orchester, ktorá vyvolala v Paríži senzáciu. Základom hudobného vzdelania u Poulenca je „svätá trojica“ - Mozart, Schubert a Chopin.

O rok neskôr je Francis Poulenc povoláný do armády, kde zostáva až do roku 1921. Neskôr, po návrate z frontu, sa Poulenc venoval štúdiu kontrapunktu a skladby pod vedením

známeho skladateľa a pedagóga Charlesa Koechlina a tiež sa stal právoplatným členom Parížskej šestky, zoskupenia s jasným umeleckým názorom.

Dôležitým medzníkom v Poulencovom živote je smrteľná nehoda jeho priateľa, ktorá Poulenca podnietila k návratu ku katolíckej viere. V jeho ďalšom kompozičnom období sa tak objavujú skladby skôr duchovného charakteru. Poulenc sám bol človek žijúci veľmi pestrý život. Jeho homosexuálna orientácia mu prisúdila dlhodobého partnera, maliara Richarda Chanlaira, avšak Poulenc mal vzťahy aj so ženami. Jeho osobnosť hádam najlepšie vyjadril hudobný kritik Claude Rostand, keď o ňom v roku 1950 napísal, že Poulenc je „*spolovice darebák, spolovice mních*“.

Tieto dva kontrastné póly jeho osobnosti môžeme vystopovať aj v jeho tvorbe. Na jednej strane skomponoval Francis Poulenc diela odľahčeného charakteru, na strane druhej diela duchovné a závažné. Po búrlivej, bohémskej mladosti, strávil Poulenc svoj život medzi Parížom a vidieckym sídlom.

Francis Poulenc umiera náhle, na srdcový záchvat 30. januára 1963.

Georges Bernanos

narodený 20. februára 1888 v Paríži, bol francúzsky spisovateľ, novinár, esejista, autor prednášok a búrlivých pamfletov.

Svoje detstvo strávil v Pas de Calais, kde navštevoval cirkevné školy, bol silno ovplyvnený katolíckou výchovou. Absolvoval štúdiá na právnickej a filozofickej fakulte parížskej univerzity.

Počas 1. svetovej vojny bojoval, mimo iných, aj v bitkách na Somme a pri Verude a ovplyvnený

touto skúsenosťou sa dostáva do pravicového hnutia Action Francaise. V predvečer druhej svetovej vojny odchádza do južnej Ameriky, do Brazílie, po vojne sa však opäť vracia do Francúzska. Znechutený vtedajšími pomermi sa uchýľuje do Tuniska, kde v posledných mesiacoch svojho života píše dielo *Dialógy Karmelitánok*, hru, ktorá vyšla v roku 1949, rok po Bernanosovej smrti. Z najslávnejších Bernanosových spisov menujme aspoň *Pod slnkom satanovým*, *Podvod*, *Denník vidieckeho farára*, či *Veľké mesačné cintoríny*.

Celý svoj život Bernanos hájil konzervatívne postoje a monarchistické idey, tiež bol mnohokrát obviňovaný z antisemitizmu. Zomrel 5. júla 1948, po ťažkej chorobe – rakovine pečene.

Karmelitánsky rád

Meno karmelitánskeho rádu sa odvodzuje od pohoria Karmel, ktoré leží v rovnomennom pohorí v Palestíne. Toto územie sa vďaka svojej pustovnickej tradícii a výnimočnému charakteru stalo kolískou rehoľného života už na rozhraní 12. a 13. storočia.

Prví pustovníci tam prišli z Európy s križiackymi výpravami a usadili sa v jednom skrytom údolí tohto pohoria. Za svoju patrónku si vyvolili Matku Božiu, ktorej bola tiež zasvätená prvá kaplnka a podľa ktorej sa neskôr nazývali „*bratia blahoslavenej Panny Márie z hory Karmel*“. Spoločenstvo sa riadilo pravidlami sv. Alberta, neskôr bolo schválené pápežom Inocentom IV., ako karmelitánska rehoľa. Bratstvo je v nej vyzyvané, aby „*dňom i nocou rozjímalí nad zákonom Pána a bdeli v modlitbách*“. Toto základné poslanie rádu bolo po príchode do Európy v priebehu 13. storočia, rozšírené tiež o aktívny apoštolát. Neskôr bol tento pustovnicový rád premenovaný na žobravý. Z podnetu generála rádu Jána Soretha v 14. storočí bola založená ženská vetva rádu, z ktorého stredu vyšla najdôležitejšia časť reforiem, iniciovaná sv. Teréziou od Ježiša. Táto svätica, spoločne so sv. Jánom od Kríža, obohatila karmelitánsku spiritualitu o nové prvky, ako bola napríklad vnútorná modlitba, dôsledný spoločenský život a vytvorila základ nového rádu – tereziánskeho Karmelu.

Bosé karmelitánky zachovávajú prísnu klauzúru, samotu, mlčanie a výhradné kontemplatívny spôsob života. Týmto životom sa usilujú o priblíženie sa Kristovi a jeho rozjímaniu, ktorého život bol zasľúbený intímnemu a blízkeho rozhovoru s Otcem. V tomto dôvernom vzťahu prednášajú sestry Bohu všetky radosti, smútky, nádeje a úzkosti ľudí svojej doby.

Ženské kláštory Karmelu sú autonómne, každý podlieha právomoci diecézneho biskupa, nie predstaveného príslušnej provincie rádu bosých karmelitánok. Veľkú časť právomocí má samotná matka predstavená, ktorá je volená kláštorou kapitulou na tri roky.

Pravdivý príbeh karmelitánok z Compiégne...

Karmelitánsky kláštor v Compiégne, v ktorom sa odohráva príbeh *Diálogov karmelitánok*, udržoval ducha tichej modlitby, chudoby a zachovania prísnych pravidiel spoločného života, a to od svojho založenia v roku 1641.

V neprehľadnej dobe, v roku 1789, po vypuknutí Veľkej francúzskej revolúcie, bola komunita rádo- vých sestier povzbudzo-

vaná obdivuhodnou horlivosťou a veľkou láskou k Bohu. Medzi všetkými vynikala vtedajšia matka predstavená, blahoslavená Matka Terézia od sv. Augustína - Madame Lidoine, žena hlbokej modlitby a pevnej duchovnej morálky.

14. septembra 1792, na sviatok Vynášania svätého kríža, boli rehoľnice vyhnané zo svojho kláštora, podobne ako i ostatné cirkevné spoločenstvá v celom Francúzsku a boli presťahované do niekoľkých domácností obyvateľov Compiégne, kde i napriek zákazu pokračovali v živote podľa náboženských pravidiel. V kontraste s revolučnými nepokojmi, nasledovali dôstojné a tiché dcéry svoju matku predstavenú, ktorá dostala vnuknutie v modlitbe. Ponúkli svoje životy Bohu „*pre božský mier, ktorý doniesol jeho drahý Syn svetu, aby sa vrátil tento mier Cirkvi a Štátu*“.

21. júna 1794 bolo šestnásť karmelitánok zatknutých a uvrhnutých do väzenia, kde statočne znášali útrpné týranie. 12. a 13. júla boli odvezené na káre do Paríža, uväznené v bývalom kláštore v Conciérgerie a bez svedkov odsúdené na smrť revolučným tribunálom, vedeným Fouquierom - Tinvillom, „*za vernosť náboženskému životu a neoblomnú oddanosť Svätému Duchu*“.

17. júla boli popravené - gilotínované na námestí du Trone v Paríži. Vtedy, kráčajúc v ústrety svojmu mučeníctvu sa modlili a spievali Miserere, Salve Regina a Te Deum. Vstupujúc na popravisko si spievali Veni Creator a obnovovali sľub svojho krstu a svoje náboženské sľuby. Pochované boli v hromadnom hrobe na cintoríne de Picpus v Paríži. „*Budme tými poslednými, ktorí zomrú*“.

A skutočne, desať dní po tomto obetovaní sa ukončilo besnenie, pri ktorom sa vo Francúzsku prelialo mnoho krvi. Jedna z rehoľníc, sestra Mária od Vtelenia, sa v dobe väznenia a popravy karmelitánok nachádzala v Paríži, kde

vybavovala svoje súkromné záležitosti. Unikla tak prenasledovaniu a gilotínovaniu a dokončila históriu Karmelu v diele Relation, v ktorom pripomína mučenie svojich sestier.

Šestnásť karmelitánok bolo 27. mája 1906 blahoslavených pápežom Piom X.

Veľká francúzska revolúcia v skratke

Veľká francúzska revolúcia začala svoje dejiny v roku 1789, pri zvolaní generálnych stavov kráľom Ľudovítom XVI. a znamenala tak absolútne finále pre starú absolutistickú monarchiu. V tej dobe sa Francúzsko borí s finančnými problémami, hospodárska kríza bola neúnosná. Navyše v uvedený rok bolo vytvorené tretím stavom Národné zhromaždenie, ktoré sa uznieslo vytvoriť novú ústavu.

Dňa 14. júna 1789 bola prostým ľuďom dobytá väznica Bastilla, symbol kráľovského útlaku. Týmto aktom sa revolúcia dostáva k moci a s ňou aj revolučné násilie. Nová ústava bola vytvorená v roku 1791, spis, ktorý vychádza z Deklarácie práv človeka a občana a zaručuje rovnosť občanov, slobodu slova a právo na vlastníctvo. Francúzsko sa stalo konštitučnou monarchiou a o rok neskôr republikou.

Dňa 21. januára 1793 bol francúzsky kráľ Ľudovít XVI. popravený. V tejto chvíli sa do vedenia revolúcie dostávajú jakobíni, na čele s Maximiliánom Robespierrom a ustanovujú vládu teroru. V tomto období prišlo o život asi 16 000 francúzskych občanov, predovšetkým pre vykonštruované nepriateľstvo voči revolúcii. Aj samotný Robespierre bol popravený 27. júla 1794.

Na čelo Francúzska sa v roku 1795 postavilo päťčlenné Direktórium a nastalo obdobie tzv. bieleho teroru. Francúzska republika sa celý čas ocitá v celkovej občianskej nestabilite a nerovnováhe, avšak v roku 1798 sa ujíma moci bývalý delostrelec Napoleon Bonaparte, a tým sa začína aj nová etapa francúzskej histórie v celoeurópskom kontexte.

Gilotína

... z francúzskeho slova guillotine, je skonštruovaný stroj na popravy, ktorého história siaha až do 14.storočia. Svoje pomenovanie získal vďaka svojmu propagátorovi a priaznivcovi Dr. Guillotinovi a najviac je spájaná s obdobím Veľkej francúzskej revolúcie, kedy sa stala najrozšírenejším vražedným nástrojom.

Novodobá gilotína sa zrodila v roku 1792, konkrétne 11. apríla. Princíp sťatia je založený na železnej sekere so značnou hmotnosťou a šikmým ostrým. Keďže boli vo Francúzsku popravy prístupné širokej verejnosti, a to až do roku 1939, bola gilotína vystavená na verejnom priestranstve.

Posledná oficiálna poprava gilotinou sa uskutočnila 10. septembra 1977. Vďaka svojej rýchlosti a spoľahlivosti bol tento nástroj paradoxne považovaný za humánný spôsob zabitia pre odsúdených.

Kristova smrteľná úzkosť

Na úpäti Olivovej hory sa nachádzal nevelký sad s olivovými stromami a lisom na spracovanie oleja. Volá sa Getsemany. Neskôr toto miestne označenie splynulo s pojmom ťažkého smrteľného zápasu Ježiša Krista, ktorý sa tu odohral. Nastával okamih, keď sa Kristus priblížil prahu úzkostnej bolesti. *„Moja duša je smutná až k smrti“*, padol tvárou k zemi a modlil sa: *„Otče môj, ak je to možné, nech ma minie tento kalich; avšak nie ako chcem ja, ale ako chceš ty!“*... *„Otče môj, ak to nie je možné, aby ma tento kalich minul a musím ho piť, staň sa Tvoja vôľa“*.

Salve Regina

Salve Regina - Zdravas kráľovná - je stredoveký text jednej z mariánskych antifon. Autorom textu je pravdepodobne stredoveký básnik Herman z Reichenau, text je však niekedy pripisovaný sv. Anselmovi z Luccy, či sv. Bernardovi, ktorý mal podľa legendy doplniť záverečné oslovenie.

Salve Regina môžeme považovať za jednu z najfrekventovanejších mariánskych modlitieb, známe sú tiež jej mnohé hudobné spracovania.

*Salve Regina, Mater misericordiae,
vita, dulcedo et spes nostra, salve.
Ad te clamamus exules filii Evae
Ad te suspiramus gementes et flentes
in hac lacrimarum vale.
Eia ergo, advocata nostra,
illos tuos misericordes oculos ad nos converte.
Et Jesum, benedictum fructum ventris tui,
nobis post hoc exsilium ostende.
O clemens,
o pia,
o dulcis Virgo Maria.*

*Zdravas Kráľovná, Matka milosrdenstva,
život, sladkosť a nádej naša, buď zdravá!
K tebe voláme, vyhnaní synovia Evy,
k tebe vzdycháme, lkajúci a plačúci
v tomto slzavom údolí.
A preto, orodovnica naša,
obráť k nám svoje milosrdné oči
a Ježiša, požehnaný plod života svojho,
nám po tomto putovaní ukáž,
ó milostivá,
ó prívetivá,
o presladká Panna Mária!*

Obsah opery

I.dejstvo

Do domu Markíza de la Force prichádza jeho syn a jeho dcéra Blanche. Tá mu oznamuje, že sa rozhodla pre rehoľný život, pre život v karmelitánskom ráde. Tam tiež neskôr hovorí s Matkou predstavenou a s najmladšou sestrou Constance. V tú chvíľu však vypukne Veľká francúzska revolúcia, doba nedefinovanej morálky. Blanche je prijatá do kláštora - v dobe, keď umiera Matka predstavená, obnažená bolesťou a pochybnosťami o svojom vlastnom živote.

II.dejstvo

Rehoľnice sa nachádzajú pri hrobe Matky predstavenej. Po jej pohrebe sa predstavuje Madame Lidoine, nová Matka predstavená. Rozbúrený dav prichádza do kláštora, dav tak kontrastujúci so životom rehoľných sestier. Madame Lidoine odchádza riešiť isté záležitosti do Paríža a karmelitánky sú postavené pred svoje životné rozhodnutie.

III.dejstvo

Matka Mária, rehoľnica zastupujúca Matku predstavenú, predkladá otázku o mučeníckej smrti. Všetky karmelitánky sa pre ňu rozhodujú, poslednýkrát vidia slnečné lúče a spoločne s Matkou predstavenou odchádzajú do väzenia, len Blanche odchádza, ukryť sa do rodného domu. Tam ju navštívila Matka Mária, presviedča ju, aby sa ukryla. Práve v tej chvíli sú karmelitánky odsúdené revolučným tribunálom na smrť, ktorej sa prizera dav ľudí.

Synopsis

ACT I.

Children of Marquis de la Force arrive at their father's house. Marquis' daughter Blanche announces her decision to join the Carmelites Order to live in modesty in their monastery. Later on she also has a conversation with the Mother Superior and the youngest of the sisters, Constance. Around that time, however, the Great French Revolution breaks out - the era when morality remains undefined. Blanche is accepted to the monastery at the time when Mother Superior dies, weakened by pain and doubts about her own life.

ACT II.

The sisters are visiting Mother Superior's grave. When the funeral is over, a new Mother Superior, Madame Lidoine, introduces herself to the sisters. The angry mob, being so unlike the calm and peaceful sisters, arrives the monastery. Madame Lidoine leaves to resolve certain affairs in Paris and the Carmelites are left alone to make their life choice.

ACT III.

Mother Mary, substituting Mother Superior, raises the question of martyrdom. All the Carmelites decide to die as martyrs and together with Mother Superior go to the prison, seeing the sunshine for the last time. Only Blanche takes refuge and hides in her family's house. Mother Mary comes to see her often and Blanche tries to persuade her to hide as well. Shortly after, the revolutionary tribunal sentence the Carmelites to death, the death witness by the entire crowd.

Slovo režisérky

V príbehu karmelitánskych sestier nachádzame istú všeobecnú platnosť o ľudskom konaní. Obnažuje sa nám ľudské svedomie, ktorému môžeme naslúchať, ktoré však môžeme ľahko zahubiť. Môžeme pošliapať ľudskú dôstojnosť, môžeme ju však uchopiť a premeniť do nezabudnuteľného. Môžeme sa pokúsiť o vnútornú slobodu, môžeme stlačiť voľnosť myšlienky, môžeme však prejsť životom bez tak potrebného zakopnutia. Dialógy karmelitánok nám predostierajú mnoho otázok, ktoré započujeme len s rovným chrbtom. Prinášajú nám samé seba, a to je na ich príbehu najvzácnejšie.

1957

- V USA vzplanul boj čierneho obyvateľstva za rovnoprávnosť a prístup k štúdiu na vysokých školách
- Antonín Novotný sa stal československým prezidentom
- Bola zostrojená rýchlobežná zubná vrtáčka
- V USA boli dané na trh prvé stereofónne gramofónové platne
- Do histórie muzikálu zasiahla premiéra West Side Story Leonarda Bernsteina
- Zomrel dirigent Arturo Toscanini
- Prebehlo prvé žrebovanie Sazky Športky
- ZSSR vypustil prvú umelú družicu zeme - Sputnik 1, začiatok kozmickej éry ľudstva
- Albert Camus dostal Nobelovu cenu za literatúru
- Rok 1957 bol označený za geofyzikálny rok

Partneri

Mediálni partneri predstavenia

Mediálni partneri

Bulletin Štátneho divadla Košice
Zodpovedný redaktor: Mgr. Peter Himič, PhD.

Zostavil: MgA. Linda Keptová

Grafický návrh obálky: Jakub Stejskal

2. vydanie, február 2015

© Štátne divadlo Košice 2013

email: sdke@sdke.sk

www.sdke.sk

www.navstevnik.sk

Štátne divadlo Košice – štátna príspevková organizácia
v zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva kultúry SR

